

Zelf smult ze van verhalen. En ze droomt ervan dat meer mensen gretig zouden grijpen naar het woord en uitgehongerd zouden lezen. Dat laatste niet enkel voor het verhaal, maar evenzeer voor de manier waarop het wordt gebracht. Als eerste stadsdichter van Diest én eerste vrouwelijke stadsdichter van Vlaanderen, is Ina Stabergh alvast goed geplaatst om de man en de vrouw in de straat te bereiken met haar woorden.

Ilse Van Halst

‘Niet de schoonheid van babes, maar diepe schoonheid’

ALS KIND AL verslond Ina Stabergh, pseudoniem van Berthina Stas, boeken. Ook opstelletjes vond ze reuze. Vertelmonitrice bij de mutualiteit, trok ze met de kinderen duinen of bergen in om te vertellen. Ze wilde hen op een andere manier leren kijken naar de dingen, hun horizon verruimen. Toch zou het echte schrijven nog een poos op zich laten wachten. „Ik studeerde huishoudkunde en ging lesgeven. Op een dag verzuchtte ik: ‘Ik zou graag eens een boek schrijven.’ Waarop mijn jongste zoon van negen laconiek reageerde: ‘Mama, je hebt dat al zo vaak gezegd. Doe het dan!’ Waarom niet, dacht ik.”

- In uw boeken speelt geheugenverlies een grote rol.

Op m'n twintigste viel ik lelijk van de trap. Pas een half jaar later werden de gevolgen duidelijk. Ik werd blind, doof, lam, stom... Van het ene moment op het andere was ik mijn verleden kwijt. Ik herstelde en beetje bij beetje kwam mijn geheugen terug, dankzij verhalen van mijn ouders, zussen en vriendinnen. Om te voorkomen dat ik mijn verleden opnieuw zou verliezen, besloot ik een aantal jaren nadien een dagboek bij te houden. Inmiddels heb ik een kast vol dierbare herinneringen. Het verleden is dan ook ontzettend belangrijk. Het vroeger bepaalt het nu. Daarom is het zo belangrijk dat we de kennis van ons verleden blijven onderhouden.

Daarbij komt dat mijn (inmiddels overleden) moeder me op een bepaald moment toevrouwde dat haar geheugen haar soms in de steek liet. Ze bleek Alzheimer te hebben. Je geheugen verliezen, worden als een plant - het is zowat het ergste wat een mens kan overkomen. Het zette me aan om nog gretiger te schrijven: boeken voor kinderen, jongeren, volwassenen, *Vlaamse Filmpjes*, theaterstukken, gedichten.

- In september laatst werd u benoemd tot eerste stadsdichter van Diest, meteen Vlaanderens eerste stadsdichteres. Een nieuwe uitdaging?

© Hugo Maris

Zeker en vast. Hopelijk maak ik met mijn gedichten mensen warm voor taal en literatuur. Vele potentiële poëziefhebbers haken immers af, omdat de 'pausen van de literatuur' steevast kiezen voor hermetische poëzie, voor velen onverststaanbaar. Als stadsdichter krijg ik de kans om een publiek aan te spreken dat doorgaans niet met poëzie in aanraking komt.

(Lichtjes verbaasd) En zie, het werkt! Mijn gedichten verschijnen in het gratis stadsblad en duiken op in het straatbeeld. De talrijke reacties verrassen me. Ik wordt zelfs aangesproken op straat. Misschien omdat ik altijd een stukje geschiedenis in mijn gedichten verwerk? Stadsgedichten handelen altijd over bijzondere gebeurtenissen in en rondom de stad. Ik schrijf over Diest, over Allerheiligen, carnaval, de eerste schooldag, het suikerfeest, de zomeranimatie, het rusthuis... Mensen herkennen zich daarin, ze herkennen hun roots en dat spreekt aan. Bewust kies ik uiteenlopende onderwerpen. Zo tracht ik op mijn manier te werken aan respect en verdraagzaamheid. Mijn gedichten zijn misschien heel poëtisch, maar

allerminst vrijblijvend. Ik wil een boodschap meegeven.

- Zoals met uw gedicht over Annick Van Uytzel?

De moord op Annick is een tragedie, maar maakt deel uit van het leven in deze stad. Daarom schreef ik een gedicht voor Annick. Ik beslis zelf waarover ik schrijf, maar leg mijn ideeën wel ter goedkeuring voor aan het Diestse cultuurbeleid. Vervolgens verzamel ik documentatie en leg ik mijn oor her en der te luisteren. Zo las ik alles wat over Annick verscheen, ik maakte de Stille Tocht mee, ik verkende de wegen die Annick is gegaan.

Altijd al had ik een innige band met jongeren. Ook vandaag nog werk ik veel met jongeren, bijvoorbeeld als ik op uitnodiging van de Stichting Lezen naar scholen trek om hen te helpen gedichten schrijven.

Dat alles maakt dat een gedicht zoals dat voor Annick moeilijker schrijft dan gebruikelijk. Je stapt mee in het lijden. Je bent er elke dag urenlang mee bezig, waardoor je vragen begint te stellen. Hoe is het mogelijk? Wat is de zin van deze gruwel? Wie liet in zich

het beest los? Die vragen krijgen vervolgens vorm in een gedicht.

- U bent zelf grootmoeder. Hoe verwerk je zo'n tragedie, denkt u?

Ooit schreef ik in een van mijn romans: „Angst is erger dan aids.” Dat meen ik. Omdat angst iemand dingen laat doen en zeggen die meteen dodelijk kunnen zijn, maar ook massaal iets vreselijks op gang kunnen brengen. Bewust angst verspreiden onder de mensen, waardoor ze argwaan gaan koesteren, mensen uitsluiten en onverdraagzaam worden, is misdadig. Daarom laat ik alvast in mij de angst niet toe. Ik leef vanuit een diep vertrouwen. Ik doe mijn best, meer kan ik zelf niet doen, en voor de rest vertrouw ik op een goede afloop.

- Verdraagzaamheid loopt als een rode draad door uw werk.

Ik tracht voortdurend de verdraagzaamheid te bevorderen. Dat kan vol-

gens mij door opnieuw te leren geduld op te brengen voor elkaar, respect te hebben en echt te luisteren naar elkaar. Ik gaf vroeger het vak etiquette. Galant de deur openhouden, je zitje afstaan in de bus, een vriendelijk woord... het hoorde erbij als eten, drinken en slapen. In de nieuwe eindtermen is daar jammer genoeg geen aandacht meer voor.

In mijn werk met kinderen en jongeren merk ik dat hun vaak steengoede ideeën om aan verdraagzaamheid te werken worden opzijgeschoven. „Geen tijd voor”, klinkt het. Dat is begonnen in mei 1968, toen jongeren zo nodig in opstand moesten komen tegen alles wat verouderd leek en plotseling De Grote Vrijheid gingen propageren. Alles moest kunnen. Ook vandaag nog wordt het werk van bepaalde schrijvers, die zinloze verhalen vertellen waarin je de windjes haast ruikt, door de media aangeprezen als Literatuur met grote L. Heb je echt niet méér te vertellen, dan stop je er beter mee, vind ik.

Ook vind ik het belangrijk om verwonderd om je heen te kijken en de schoonheid in de dingen te zien. Niet de schoonheid van de babes, maar de diepe schoonheid.

„Als dichter heb je makkelijk praten”, werpen sommigen op. Iedereen kan leren om op een andere manier naar de dingen te kijken.

Om op een andere manier door de stad te wandelen, niet blind hollend van wagen naar winkel. Dan zul je merken dat elke steen, elk gezicht, iedere mens een verhaal heeft. Dan wordt het leven boeiend. Als vanzelf word je verdraagzaam, want je beseft dat dit streepje straat niet alleen van jou is, maar van iedereen. Kinderen en ook jongeren staan daar nog voor open, maar bij wie al wat ouder is, loopt het vaak mis. Wanneer die verwondering die de mens tot mens maakt verdwijnt? Ik zou het niet weten, maar we zouden allemaal een beetje van het kind in ons moeten bewaren.

Bewust angst verspreiden onder de mensen, waardoor ze argwaan gaan koesteren, mensen uitsluiten en onverdraagzaam worden, is misdadig